

סופר בני-מרדכי גרירה מרתקת של נושאים

האב הגברתן בבני משפחתו ובפעולו פניצו הגורמן. ציר הפתיחה של ה- סיפורי הוב אבת הוקונים בילדות אוי פה, שגולדה עם שש אצבעות בידיה. בי סיפור זה, מביא בני-מרדכי, מהווי של פרולטריון יהודי-ישראלי, ממוצא אשכנזי, מ'עיר גירסה' מקומית של אריה בעל גוף על חולות תל-אביב. אומנם היה מב- קר, שהטריח עצמו להשוות סיפור זה עם להיות אופה של ניסים אלזני. אלא - בהשוואה זו קיימת רעות רוח ומחשבת הבל, של מבקר להרתיע סופר מוכשר, מכתביה טובה. בחיילים מביא בני-מרדכי תיאורה של חווייה-מינית, אותה חווים שני חיילים,

יוד חוור, המנסה לבנות מחדש את חייו בארץ, אך מחליט בסופו של דבר לשוב לניכר. המספר, רואה את כל שמתרחש לנגד עיניו, הוריו ואחיותיו, חברתו. מקום העבודה שלו, הרחוב - כספק קירקס, ספק נשף מסיכות אחד גדול.

המספר, מעמת את הפורה במולדת, עימות המוליך אותו, כאינדבידואליסט להגיע להכרעה אליה הוא מגיע. במהלך התלבטותיו, מתאר סמו, תמונה מעוותת, אמנה למדי, ומשעשעת של הבורגנות הישראלית. הנפשה-הפועלת של הסיפור, סותרת את החלום הציוני ליצור יהודי הקשור לאדמתו, וכבר באחד מפרקי הי פתיחה, מציג המספר את עצמו: "יהודי מדרני כמני, יהודי נחד מדרני, מסי תגל במחודרת לכל מצב. מהו הדבר שהכני לנוד? איני צריך כלל להפשה תשרפה לשאלה שחרי התשרפה הרתה בפיתקס. מיפות בלתי פוסקות, מכונית שבורה בכל שדה-התעופה, חדר שמיר בכתי-מלך מפרארים, הכילה של כרפסי- סייא-אשראי. ובעיקר השפות..."

במהלך ניסיון התשרשותו הכושל של המספר בארץ הוא מקבל עבודה במיפ- על עתיר-מדע, ובפרקי עבודתו במיפעל זה, בתפקידו, מוסקד המספר על הטי- פול בקניעים של אותו מיפעל עתיר- מדע, תפקיד בו עליו, לחבר דו"חות של הקניינים בכוח: "אני מעתיק קט- עים שלמים מתוך יצירות מעורסמת- תיאודייאטי של גיבורים; כמכין, כי שניונים קלם. ואלה שהדחיות שלי כדוערים אליהם אינם מעלים על דעתם שהגליונות שהם מתעמקים בהם, איהם אמצרים את פודותיהם האפלים של אני- שיעסקים ואנשי-מימשל, אלא מכילים - באהובם, אצבלותיובים, קאראבאזיי- כים, קאטרופים, ועוד הרבה אחרים- הלוקחים מנייב הספרות הקלאסית..." קטע זה, מעיד על ההומור, המרצף קט- עים רבים בסיפור של סמו, שהוא קולח, מרתק, אם כי אינו מושלם.

בנשף מסיכות מצויים, מרבינים של הי מרכיבים המאיינים את כתיבת המחברים האחרים, שספריהם נסקרו במדור זה,

תל, הדואג לרווחת החולים העומדים למות בבית-החולים, כאשר הוא בבחינת משל.

כאשר מגיע לאותו חדר בבית-החולים, חייל פצוע בשם אלדר כוהן, שרגליו נקטעות בפעולת-איבה, מביא אליו מיקי לנוכח עיניו הכלות של החולה הדתי - את אשתו (של מיקי) כדי שזו תע- ניק לו כבוד מיני אחרון.

הסיפור ילדי המידבר, ניתן לסווגו כי סיפורת סופרי דור-חדש זה, כסיפור- מילואים, מאותם סיפורים החושפים את תחושת-המות האופפת בני דור זה. חבר-לנשק של הנפשה-הפועלת מה, כי אשר המאירי מצליח ליצור כאן, במת- כונת המסורתית, את סיפור שלושה חברים.

הרביעי, שהוא מהמעולים שבסיפורי הקובץ, מביא את סיפורו של בן-קיבוץ, לוחם ביחידה קרבית, החי בצל אביו וציפיותיו ממנו. הבן יורד לארצות-ה- ברית, תוך שהוא מותנע בחייו שם מאירוע טראגי שהתרחש במהלך שיי- רותו הצבאי בארץ, כאשר הרג בשוגג ילד ערבי. תוצאת המיקרה הזו מונעת אותו מלשוב ארצה גם ברגע שרוב הי ישראלים שבים. קרי: מלחמת יום-ה- כיפורים. במהלך נידתו הנפשית באמ- ריקה, מתקשר בנה-קיבוץ עם נערה יהודי- דיה אמריקאית בשם סוזן ואחיה. כי יחד אתם הוא בוחן את עולמו, ביחנה המגיעה לשיאה כאשר שלושה יוצאים למסע-קייצי בצפון-היבשת, מסע המסי- תיים בדריסת עופר איילים, ניסיון הצ- לתו ומותו. הרביעי הוא אחד מהמעור- לים שבסיפורים שראראור בארץ, בעי- שור האחרון, שכן מחברו מצליח להע- מיד בו, באמצעות כלים ספרותיים. את הלוח הנפש של דור שלם, הגרעע בין- המציאות הדורסנית לכמהות הנפש שלו.

אין ספק, שהרביעי הוא קובץ סיפורים מעולה, קובץ המותיר את הקורא בצי- פיה להמשך כתיבתו של סופר מחונן זה. שלא קראתי את סיפורו הראשון, אך בקובץ סיפורים זה, הצליח לתפוס כי

קידרון*, נוטל את כותרתו מסיפור שר- כה בפרס ראשון בתחרות הסיפור הקצר של ידיעות אחרונות (1980) בירח רמורד קידרון תיטרס סיפורים קצרים, שכל אחד מהם מביא ברהיטות תיאורית נתיח מתוך החוויה הישראלית.

סיפורו של מלמד נעים בין קט- בים של עבר, שהוא אינו מוכן להינתק ממנו - העבר הנמחק בהדרגה של מר- שבה (פתח-תיקוה) והעבר של גירוש יהודי אירופה. בין קטבים אלה נעה לו מטוטלת תיאורית של מלמד. כבר סי- פור הפתיחה, דחפורים, מעמת קשיש כי- מושבה עם הדחפורים המנסים לעקור פיסת עבר, את כיכר הוותיקים במושבה. סיפור-הכותרת, כורס במורד קידרון, מתאר אב, המסרב להכיר בנפילת בנו במלח- מה וממשיך בניחול קשריו עם הבן, כי- שהעבר ההווה שוררים זה בזה בעימות מדיהים, ומוקד העלילה הוא כטיוול מאורי- גן לאחרי הקרב בירושלים, שם נפל הי- בן.

הסיפור אנשי המגבעות המתוח מביא מעט מעולמם של עקוריה-השואה ששרדו והגיעו לישראל, אלה שבעריכותם מגיי- עם לנישואים שניים, שאינם מתממשים בסיפור זה. לשתות את לונדון בין אלני- בי והים פורש עולם של נערה, היוצאת לטיול ללונדון שם היא תוקעת יתד ר- הפוכת בהדרגה לורדת - אחד מאפיי- ני הנושאים של סופרים חדשים אלה - כאשר בהדרגה משתנה עולם ערכיה, ו- תחילה היא מתמסרת לנוצרי ומאוחר יר- תר, בשעת יאוש מוכנה להתמסר לש- חור.

השקט והדם הוא סיפור מהשטחים הי- כבושים שעלילתו בעיירה דיר אל-סוכו, שבה מציל ברגע האחרון שוטה הכפר - ומשלם על כך בחייו - את חיי חיילי צה"ל, המאכילים ומשקים אותו. סיפור הפורש את המילכוד שלהוכ נקלעים חיי- לי צה"ל במשימות מילואים שהם מבי- צעים בשטחים. הסיפור במחנתת הוא ניסיון להתמודדות עם עולמו של איש- מחנתת לשעבר (ליילה אדם, בין סיוט לחלום, ישוב האיש אל פרדיסה-האשכנזי- ליות של נהומקן. לילד האשכנזי במח- תרת, אחרי הנפילה). במחנתת הוא סיפור מעולה, (ליילה אדם, בין סיוט סימיוס אל מסקנת המחבר: "רבותם מן הימים יקצו ילדיו, מאחורי נבטותיה" אכן המפוייחות, את הבית הרביעי." זהו נושא, שסופרי דור תש"ח מעולם לא העזו לעסוק בו.

סיפור מעולה הוא הסיפור הרחוק מתל- אביב, המחזיר את הקורא לעולם אנשי המילואים, ומתנהל כסיפור-אהבה של מי- לואים בעיירה צפונית. סיפור החושף מעט מעולם הרחוק התל-אביבי בה בני- דה שהוא מרוחק מעיסוקיה של הספרות הישראלית. תחת הכותרת שחורה אני ולבנה מובא סיפורו של צעיר תימני, עמיאל ברשרי, היוצא לטיול באירופה ומשתקע עד מהרה בפרנקפורט, מתאהב בנערה גרמנית, היולדת לו בת. עמי- אל משנה שמו מבושרי לברשר, הופך בהדרגה לגרמני, אך מתיטר ביטורי מצ- פון בחוויה הגרמנית שבה הוא שרוי. עמיאל נועק ארצה אחרי מות אביו כי- שכונה, שוקל את מאן חיו, ומחליט בשל זיכרונות המילחמה שלו לשוב לביתו ו- לאשת חיק.

כרם במורד קידרון הוא קובץ סיפורים מעולה, גם אם רמת הסיפורים אינה א- חידה בו. קשת עיסוקיו של מלמד חוש- פת מהעולם הסובב אותו יותר מאשר יצירת חנוך ברטוב על שלושים י- חמש שנותיה. ספר מומלץ ביותר.

המאירי

קובץ הסיפורים הרביעי מאת ישראל המאירי** (נולד בשנת 1948) הוא סיפור השני. סיפור הפתיחה של הקובץ, מיקי, מביא עימות בין חולדהדתי מבני- ברק עם ספק מלאך-המוות, ספק אספן- מצוות, בדמותו של בייקי, צעיר מתול-

* דוד מלמד - כרם במורד קידרון; הוצאת ספריית פועלים; 185 עמודים (כריכה רכה). ** ישראל המאירי - הרביעי; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 179 עמודים (כריכה רכה).

דור חדש של סופרים כותבים עברית. שקוטנו

הספרותי של כל אחד מהם עבה ממותני הספרות

של "מגד את ברטוב את שחם" וחבריהם

עם שתי נערות, במהלך אספר דיוטי- בחיילים מצליח המחבר לתרגם למאדיום של האות, הוויה חיילית, בפשטות, בלא יזמרות ובאמינות תיאורית חווייתית. יצחק בני-מרדכי הוא סופר בעל רגישות מעולה לחיי שכבות-השוליים בעיר-הגדודי לה. לאותן שכבות, שמשום מה הסיפורת הישראלית מתעלמת מעצם קיומן, תוך שהיא מעדיפה להדביק כימעט לכל סיפור, גיבנת של סיסמאות-תלולות, אידיאולוגיות נבובות וכנהג וכנהג. המחשה ליכולת סיפור מעולה זו של בני-מרדכי, מצויה בסיפורו זוהרת, בו הוא מצליח להעלות מעולם חווייתיה של ערת-פרברים, תל- אביבית החייה במילכוד בין הפשע, האח המפגור, האב שנשט אותם ואת אמה ל- בין פיתוי העושר והזוהר של חלקי העיר שמעבר לגבול העוני. בזוהרה מצליח בני- מרדכי להעלות תמונות מעולות ומרגשות של עולם הפרברים התל-אביבי, האלימות ששורה בו, מרכיבי אותה אלימות, הפשי- עה והזנות, על אכזריותם ותמימותם. מי בלי שהוא מונע עצמו, מהתמודדות עם מרכיב התום, שקיים בחיים אלה.

בסיפור ז'אק הממודד בני-מרדכי עם עולמם של הירודים באמצעות של יודי שחור, הלכוד בעולם של זיכרונות מחי הנכר שלו, תוך התמודדות בבתו, המגיעה ארצה, וקושרת עולמה כאן, תוך שהאב, חושף את ריגשי קנאתו לבת, המגלה את גיל האהבה.

אין ספק שסיפוריו של יצחק בני-מרדכי הינם מיוחדים למדי באופן סיפורם, בעלי חותם אישי עמוק ומוכשר ומומלצים בי- יותר לקריאה, בשל אייכותם, גיטוחיהם הסרייהומרה, ולעיתים בשל הגרוטסקה החבורה בין השורות.

הוספר מומלץ לקריאה, על אף פגמיו הי- שונים. אין ספק, שאם ספר זה, היה מתפרסם תחת שם של מחבר כיצחק אורפן, או יורם קניוק - היה זוכה לתילי תילים של ביקורת, במוספי הספ- רות של העיתונות היומית, שעברה על ספר זה, בדומה לספרים האחרים שנסקרו במדור זה. בקול דממה דקה, שהרי אינו תועלת תבוא להם לעורכים, מסופרים כי מישיקה כנדוד, דויד מלמד, יש- ראל המאירי, יצחק בני-מרדכי ו- אריה סמו.

בני-מרדכי

יצחק בני-מרדכי (נולד בשנת 1946) מביא בקובץ-סיפוריו עניינים מסי- פחתיים* גרירה מרתקת של נושאים עכשוויים, החל מסיפור-הכותרת עניינים משפחתיים, בו בוחן המחבר את גיסיתה של ספרות האידיש, באמצעות, דודו הגינדח של המספר, החי באותו עולם מנוכר של ספרות האידיש, חושף את אותו עולם וצער-בורגני תל-אביבי, של משפחת סופר האידיש, והמכרותם לחוויה הישראלית, ו- לאו דווקא, במרכיביה החיוביים. יש כי עניינים משפחתיים משום רגישות לירית של בני-מרדכי, רגישות שהמחבר מצליח להביעה באמצעים ספרותיים מעולים ו- עמוקים.

בסיפור אצל האופים מובא עולמה של מישפחת אופים, מעוותת למדי, בה רודה

* יצחק בני-מרדכי, עניינים משפחתיים, הוצאת יחדיו, 124 עמודים (כריכה רכה).

עניי, מקום מכובד למדי בסיפורת הי- ישראלית, נכון לעכשיו.

סמו

אריה סמו (נולד בשנת 1947, בול- גריה) מביא בסיפורו השני נשף מסיכות* רומן-חושפני על עולמו ותויותיו של

* אריה סמו, נשף מסיכות, הוצאת ספרית פועלים, 230 עמודים (כריכה רכה).

סופר סמו ניכורו של סופר